

hudobný život

ROČNÍK LIV

9

2022

2,50 €

hudobné **entrum**
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Bratislavský chlapčenský zbor 40-ročný / Ralph Vaughan Williams / Erik Rothenstein /
Lucie Vítková / Hudobné divadlo: Salzburg a Pesaro / Gitarový festival J. K. Mertza...

**Extrémne
dramaturgie**
Magdalény Bajuszovej

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

74. koncertná sezóna 2022/2023

ABO NEN TKY

25.08. — 23.09.

Prednostný predaj celosezónnych abonentiek
pre abonentov zo sezóny 2021/2022
(prosíme predložiť abonentku z minulej sezóny)

26.09. — 07.10.

Voľný predaj abonentiek
pre všetkých záujemcov

22.08.

Začína sa predaj vstupeniek na mimoriadne
koncerty v septembri

10.10.

Začína sa predaj vstupeniek na jednotlivé
koncerty v sezóne 2021/2022

Editorial

V titulnom rozhovore nášho septembrového čísla pripomína klaviristka **Magdaléna Bajuszová**, že nie pre každého bola pandémie obdobím tvorivého rozkvetu a že po návrate na pódia si uvedomila, ako sa jej v tých časoch podarilo vzdialiť od krásna. V jej konštatovaní sa nájdeme iste mnohí. Okrem pripomenutia, že dnes žijeme opäť dobu koncertnú a že to nie je samozrejmé, prinášajú odpovede jednej z najdobrodružnejších slovenských klaviristiek aj fascinujúcu sondu do myslenia a prežívania interpreta. V štádiu prípravy – v ktorom je Bajuszová vždy v hlbokom intelektuálnom ponore –, ale aj doslova v priamom prenose na pódium, v bezprostrednej konfrontácii s časom zastaveným hudbou. Krok za krokom nás sprevádza jednou zo svojich posledných „extrémnych“ dramaturgických výziev – našťudovaním kompletného klavírneho diela Alexandra Albrechta.

Česká skladateľka, improvizátorka a performerka **Lucie Vítková**, aktuálne pôsobiaci v New Yorku, zasa odhaľuje svet hudby stierajúcej rozdiely medzi tvorbou a interpretáciou. Potreba neuzatvárať sa do jednej identity sa prelína aj do jej života mimo pódia.

Bratislavský chlapčenský zbor oslavuje štyridsiatku a je to informácia paradoxná, keďže v ňom neustále prúdi dokola sa obnovujúca mladá krv. Jeden jeho pracovný prázdninový deň sme zachytili slovom i obrazom. Hudbu **Ralphu Vaughana Williamsa** veľmi nepoznáme, o to viac teší text Davida Conwaya o dôležitých skorých dielach tohto hľadača „anglickosti“ v hudobnej tvorbe.

Potešiteľný je aj fakt, že naďalej informujeme o neprerušenom hudobnom živote na pódioch – ponúkame recenzie veľkých domácich festivalov ako **Slovenské historické organy** či **Gitarový festival J. K. Mertza**, ale aj **analýzy operného diania** na exkluzívnych zahraničných pódioch v **Salzburgu** a v **Pesare**.

Ak listujete časopis pri dobrej káve, nezabudnite na našu poslednú stránku. Ďalšia **poviedka Vandy Rozenbergovej**, písaná na objednávku **Hudobného života**, garantuje príjemné uvoľnenie.

„Človek nesmie ostať stáť, mal by sa stále niečo učiť,“ hovorí v rozhovore jazzový saxofonista a skladateľ **Erik Rothenstein**, neustále objavujúci nové, nielen hudobné, svety.

Verím, že veľa nového objavíte aj pri čítaní **Hudobného života** s číslom 9.

Andrea Serečinová

Obsah

Koncerty, festivaly

- 2 **Gitarový festival J. K. Mertza** O. Veselý
- 4 **Magická záhrada plná poézie... – Klasika, rock a populárna hudba v Trnave** V. Polakovičová – M. Štůňová
- 6 **Slovenské historické organy 2022** S. Tichý
- 8 **Výber z Pražského jara** M. Jůzová
- 9 **Postrehy z FORFEST-u** V. Mojžíš

Hudobné divadlo

- 10 **Salzburg: V znamení viery i osudu** M. Mojžíšová, R. Bayer
- 13 **Pesaro: Osviežujúca komika i angažované divadlo** M. Mojžíšová

Rozhovor

- 16 **M. Bajuszová: Byť statočným, vedieť rozmýšľať a od ničoho neodtáhnúť srdce** R. Kolář

Reportáž

- 20 **Hlasy, čo držia nad vodou** A. Serečinová

Hudba dnes

- 24 **L. Vítková: Je pro mě důležité se neuzavírat...** O. Veselý

História

- 28 **Kto chce anglického skladateľa?** D. Conway

Jazz

- 30 **E. Rothenstein: Hudba na princípe vlnenia** J. Kalász
- 33 **O. Štveráček: Jazzová improvizace... – Kam sa podel swing?** J. Kalász
- 34 **Jazz na Viva Musica!** N. Nikitin

Recenzie CD

Poviedka

- 40 **Stretol som chlapca, čo sa do mňa zbláznil** V. Rozenbergová

KONKURZ do Slovenskej filharmónie

Generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie vypisuje konkurz do orchestra Slovenská filharmónia na pozíciu hráča na bicích nástrojoch s nástupnou mzdou 1 200 € až 1 440 € (podľa dĺžky odbornej praxe). Konkurz sa uskutoční v Koncertnej sieni Slovenskej filharmónie, Medená 3, 816 01 Bratislava dňa 19. 10. (streda) o 14.30 hod.

Požadované vzdelanie: VŠ príslušného smeru. Podrobné podmienky konkurzu sú uverejnené na internetovej stránke www.filharmonia.sk. Prihláseným uchádzačom bude pozvánka na konkurz a notový materiál zaslané e-mailom (na požiadanie poštou). Prihlášky so stručným životopisom a umeleckým profilom zasielajte e-mailom na adresu alexandra.snadikova@filharmonia.sk alebo písomne do 5. 10. na adresu: Slovenská filharmónia, Medená 3, 816 01 Bratislava

Mesačník **Hudobný život**/september 2022 vychádza v **Hudobnom centre**, Michalská 10, 815 36 Bratislava, IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodického tlače MK SR pod ev. číslom EV 3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea Serečinová (kontakt: andrea.serecinova@hc.sk, +421 220470420, 0905 643926), redaktori: Robert Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana Dekánková (jana.dekanakova@hc.sk), Juraj Kalász (juraj.kalasz@hc.sk), externá redakčná spolupráca: Robert Bayer (robert.bayer@hc.sk)

Jazykové redakcie: Zuzana Studená, Eva Planková

Výtvarná spolupráca: Róbert Szegény

Distribúcia a marketing: Patrik Sabo (tel: +421 220470460, fax: +421 220470421, distribucia@hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický návrh:** Róbert Szegény, Peter Beňo • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distributéri • **Objednávky na predplatné** prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk • **Objednávky do zahraničia** vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahrancna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03. • **Indexové číslo** 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia). • **Obálka:** Magdaléna Bajuszová foto: R. Baranovič • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

Gitarový festival J. K. Mertza

Po minuloročnej mimoriadnej „septembrovej edícii“ sa najväčší slovenský gitarový festival pomenovaný po bratislavskom rodákovi Josephovi Kasparovi Mertzovi vrátil do pôvodných kolají, a tak sa predzvest' letných mesiacov v Bratislave opätovne niesla aj v znamení gitary. Záruku tradície, kvality a medzinárodnosti festival už po 46. raz priniesol sériami koncertov špičkových svetových a domácich interpretov, z ktorých viacerí viedli aj majstrovské kurzy.

Organizačný tím festivalu okolo Martina Krajča týmto ročníkom rozšíril zaužívané festivalové aktivity aj o vzdelávanie v širšom slova zmysle. Novinkou bolo inovačné vzdelávanie akreditované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR otvorené pre pedagógov základných umeleckých škôl. V rámci troch dní sa so svojimi skúsenosťami podelila s učiteľmi slovenských ZUŠ rešpektovaná poľská pedagogička Tatiana Stachak, podobne etablovaná česká učiteľka gitary Taťána Klánská a slovenský gitarista a pedagóg Miloš Tomašovič, ktorí sa venovali otázkam rozvoja techniky a muzikality, prípravy na verejné vystupovanie či voľbe vhodnej gitarovej školy pre žiakov prvých ročníkov ZUŠ.

vystúpenia Adrzeja Grygiera z Poľska a dua Perrine Devillers (soprán)–Ariel Abramovich (vihueta).

Úvodný koncert festivalu (26. 6.) patril gitarovej „supernove“ – chorvátskemu gitaristovi **Zoranovi Dukićovi**. V Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca predstavil dva programové bloky, pričom prvý z nich spočíval v kombinácii pomalých častí zo *Sonát a partít pre husle sólo* J. S. Bacha s výberom z tvorby A. Piazzollu. Táto na prvý pohľad zvláštna kombinácia skladieb (hraných attacca) priniesla v Dukićovej interpretácii pozoruhodné prieniky. Kým v Bachovej hudbe vynikla intimita, v parlandovom prejave Piazzollove tangá a milongy vyzneli takmer ako súdoby

pertoáru siahajúca k overeným „stáliciam“ si (s výnimkou *Brilantnej fantázie a variácií op. 30* F. Sora) vybrala svoju daň. Až príliš silná interpretačná tradícia kompozícií ako *Sevilla* I. Albéniza či *Sonáta „Omaggio a Boccherini“* M. Castelnuova-Tedesca neposkytla Curatolovi dostatočný priestor na prezentáciu vlastného hráčskeho rukopisu. Inými slovami, umelcova skutočne krásna hra neustále súperila s vopred danými perцепčnými očakávaniami a viedla najmä k porovnávaniu. Pri hráčskych kvalitách tohto gitaristu som to považoval za veľkú škodu!

Po Curatolovom vystúpení nasledoval ešte v ten deň koncert **Bratislavského gitarového kvarteta (Miloš Slobodník, Yorgos Nousis, Radka Krajčová a Martin Krajčo)** v Koncertnej sieni Klarisky. Program tohto jediného slovenského gitarového kvarteta priniesol transkripcie v kombinácii s originálnou hudbou napísanou pre štyri gitary. Potešilo ma zaradenie dvojice skladieb slovenských skladateľov: *Lament (to H. A.)* Petra Breinera a *Artsong* Jozefa Kolkoviča. V oboch prípadoch nešlo o prvé diela autorov venované tomuto ansámbľu, predchádzajúca spoločná

Sólový recitál Z. Dukića (foto: R. Biháry)

Bratislavské gitarové kvarteto (foto: R. Biháry)

Pokiaľ bol v minulých desaťročiach u nás tento festival skôr akousi korunou gitarového umenia, týmto ročníkom sa už úplne zniesol z pomyselného Parnasu a podnikol kroky k širšej hudobníckej verejnosti, čo považujem za veľmi zdarný krok. Zároveň skutočnosť, že už po tretíkrát absentovala súťažná časť, zbavila festival príznačnej „nabubrelosti“ a nesympatickej nálady kompetitívnosti. Pravdepodobne zo mňa hovorí moja apatia voči porovnávaniu v hudbe, avšak smer, ktorým sa festival za posledné roky vydal, oceňujem a rešpektujem.

Počas šiestich festivalových dní sa uskutočnilo osem rozmanitých koncertov: sólové recitály, duá, kvartetá, ansámby. Z osobných dôvodov som sa však nemohol zúčastniť

pendant Vivaldiho iskrivosti a melodickej invenčnosti. Asi nie je náhoda, že mi tento koncert pripomenul túto analógiu Vivaldiho a Piazzollu (ktorú dávnejšie vyslovil Vladimír Godár). Druhá časť programu bola postavená zo skladieb vychádzajúcich z princípu spomínania, melanchólie, resp. nostalgie. V každom prípade priniesol koncert Zorana Dukića silne evokačný a uhrančivý poslucháčsky zážitok.

V druhý deň festivalu (27. 6.) sa v priestoroch záhrady domu Albrechtovcov predstavil taliansky gitarista **Carlo Curatolo**, ktorého koncert potvrdil, že zásadným problémom koncertu môže byť výber jeho programu. Curatolova technika, tvorba tónu a legato sú na kráľovskej úrovni, avšak voľba re-

skúsenosť priniesla nové a zaujímavé opusy. Z transkripcií na mňa zapôsobili predovšetkým Krajčove úpravy M. de Fallu (výber z *El amor brujo*) a F. Poulencu (*Sonáta pre štvorročnú klavír FP8*). Vrcholom programu však bolo dielo *Paisaje Cubano con Rumba* Kubánca L. Brouwera, ktorého hudba je fundamentálnym pilierom súčasnej gitarovej literatúry. Bratislavské gitarové kvarteto patrí medzi etablované kvartetá vo svetovom meradle a ich koncert tento post len potvrdil.

Podnetné porovnanie možnosti prístupu k dramaturgii gitarových recitálov priniesol predposledný júnový večer, opäť v priestoroch Klarisiek. Predstavili sa dve gitaristky, **Petra Poláčková** (Česká republika) a **Zsófia Boros** (Maďarsko). Kým prvá zvolila